

VROEGE VOORJAARSWAARNEMINGEN

Voorjaarsfenologie 2023

ELLEN DE BRUIN

De lente van 2023 wordt omschreven met “normale temperatuur, nat en vrij zonnig”. Maart was iets zachter dan normaal maar april was juist koeler dan het gemiddelde. De 20 graden werden pas bereikt in mei. Zowel maart als april waren zeer nat; in de tweede helft van mei werd het droger en zonniger (bron: knmi.nl).

Van de 39 soorten waarvoor een bandbreedte is bepaald arriveren er in 2022 dertien vroeg; dat wil zeggen dat de eerste waarnemingsdatum in 2023 vóór de startdatum van de bandbreedte (berekend tot en met 2022) valt. Het gaat hier om Lepelaar, Kluut, Bontbekplevier, Grutto, Nachtegaal, Zwarte Roodstaart, Gekraagde Roodstaart, Snor, Braamsluiper, Tuinfluiter, Zwartkop, Tjiftjaf en Bonte Vliegenvanger. Laatstgenoemde soort verschijnt voor het eerst op 10 april; in de waarnemingenrubriek in De Gierzwaluw jg. 61 nr. 3 (oktober 2023) stond abusievelijk 10 mei vermeld. Kleine Karekiet en Fitis zitten net op het randje; deze soorten worden in 2023 voor het eerst waargenomen op dag 1 van de bandbreedte. Zowel Zomertortel als Wielewaal arriveren laat ten opzichte van de bandbreedte. Niet erg veelzeggend, gezien het lage aantal waarnemingen van deze soorten. In 2023 is één eerste datumrecord

Lepelaar fouragerend op de binnenplas bij IJdoorn

verbroken: op 1 januari 2023, en dus de vroegste waarneming ooit, wordt een eerste kalenderjaar Lepelaar gezien in Polder IJdoorn. De soort overwintert vaker de laatste jaren. De Nachtegaal in De Hoge Dijk is de tweede vroegste waarneming ooit.

Een winterse waarneming van een Boerenzwaluw in het Ilperveld op 31 januari (Nico Dekker) is niet meegerekend. Van Zwarte Roodstaart zijn er waarnemingen vanaf 6 januari; de eerste zang werd echter gehoord op 9 februari, in Bullewijk in Zuid-Oost.

Lees verder op vogelsamsterdam.nl

Al jarenlang wordt deze voorjaarsfenologie bijgehouden. Voor de berekening en de methode van gemiddelde vroegste waarnemingsdatum (gvd) en bandbreedte verwijs ik naar de website van de VWGA (vogelsamsterdam.nl/voorjaarsfenologie). De berekende waarden ontving ik zoals ieder jaar van Jan van Blanken, waarvoor dank. Op de website is ook de zgn. overall fenologielijst te vinden. In deze lijst worden van de geselecteerde soorten de eerste en tweede vroegste datum aller tijden genoemd.

Help je ook mee?

Ik zou graag iedereen willen verzoeken vroege voorjaarswaarnemingen van (zang-)vogels te registreren op waarneming.nl, mét vermelding of de vogel zingt of niet en bij voorkeur vergezeld van een foto- en/of geluidsfragment. Bij voorbaat dank!

In Onderstaande tabel, met daarbij de naam van de waarnemer(s), staat de datum waarop 40 trekvogelsoorten voor het eerst zijn waargenomen in het voorjaar van 2023. Alle waarnemingen zijn afkomstig van de website (adam.)waarneming.nl.

	Voorjaarsfenologie 2023	vroegste datum	locatie	waarnemer	periode	n	gvd	bandbreedte
1	Zomertaling	18-3-2023	Kinsel	LJ	1960-2022	63	20-3	7/3-2/4
2	Purperreiger	10-4-2023	Vijfhoek	EdB, GvD, RivD				
3	Lepelaar	1-1-2023	Polder IJdoorn	EV	1962-2022	60	28-2	29/1-30/3
4	Boomvalk	5-4-2023	Vijfhoek	FV	1960-2022	63	12-4	29/3-26/4
5	Kluut	2-2-2023	Bovenkerkerpolder	AJ	1965-2022	57	4-3	9/2-27/3
6	Kleine Plevier	14-3-2023	Schiphol	CW	1959-2022	63	28-3	10/3-15/4
7	Bontbekplevier	12-2-2023	IJburg	EH	1972-2022	50	28-2	16/2-12/3
8	Grutto	13-1-2023	Landje van Geijssel	AS	1958-2022	65	14-2	28/1-3/3
9	Groenpootruiter	5-4-2023	Durgerdamergouw	FK	1965-2022	56	10-4	27/3-28/4
10	Visdief	10-4-2023	Bovenkerkerpolder	FS	1956-2022	67	7-4	30/3-15/4
11	Zwarte Stern	26-4-2023	IJburg	AB	1961-2022	59	24-4	13/4-5/5
12	Zomertortel	4-6-2023	Koenenkade A'damse Bos	Fve	1959-2022	61	4-5	24/4-14/5
13	Koekoek	13-4-2023	NT Klarenbeek	PvdL	1957-2022	66	20-4	12/4-28/4
14	Gierzwaluw	16-4-2023	Zonneweide A'damse Bos	MR	1954-2022	67	18-4	12/4-24/4
15	Oeverzwaluw	26-3-2023	Vijfhoek	GvD	1958-2022	61	8-4	24/3-23/4
16	Boerenzwaluw	20-3-2023	Zeeburgereiland	KD	1954-2022	69	28-3	18/3-7/4
17	Huiszwaluw	6-4-2023	Kinsel	TvZ	1959-2022	64	14-4	3/4-25/4
18	Gele Kwikstaart	26-3-2023	Zeedijk Waterland	PR	1957-2022	65	30-3	18/3-11/4
19	Nachtegaal	5-4-2023	De Hoge Dijk	EdB	1956-2022	67	15-4	10/4-20/4
20	Blauwborst	18-3-2023	Vijfhoek	FV, GvD	1982-2022	41	20-3	10/3-30/3
21	Zwarte Roodstaart	9-2-2023	Bullewijk	PvdL	1961-2022	61	24-3	9/3-8/4
22	Gekraagde Roodstaart	3-4-2023	Vijfhoek	HJK	1958-2022	65	16-4	4/4-28/4
23	Paapje	22-4-2023	Polder IJdoorn	JV	1965-2022	52	27-4	17/4-7/5
24	Tapuit	30-3-2023	Landje van Geijssel	MF	1960-2022	61	7-4	25/3-20/4
25	Sprinkhaanzanger	6-4-2023	Brettenzone	CF	1963-2022	55	14-4	4/4-24/4
26	Snor	2-4-2023	Botshol - Kleine Wijde	GvdV	1957-2022	61	12-4	3/4-21/4
27	Spotvogel	6-5-2023	Diemerpark	SH, LJ	1957-2022	66	6-5	30/4-12/5
28	Bosrietzanger	4-5-2023	Brettenzone	CF	1957-2022	66	4-5	25/4-13/5
29	Kleine Karekiet	12-4-2023	Termietergouw	SN	1957-2022	66	22-4	12/4-2/5
30	Rietzanger	29-3-2023	Volgermeer	TvZ	1957-2022	66	6-4	28/3-15/4
31	Braamsluiper	7-4-2023	De Kluut, Halfweg	PT	1956-2022	67	19-4	12/4-26/4
32	Grasmus	17-4-2023	Gemeenschapspolder	EV	1955-2023	67	20-4	13/4-27/4
33	Tuinfluit	14-4-2023	A'dam - Noord	TN	1957-2022	66	20-4	15/4-25/4
34	Zwartkop	25-2-2023	Westgaarde	PT	1957-2022	66	1-4	18/3-15/4
35	Fluiter	5-5-2023	Bosbaanweg	PH	1959-2022	58	1-5	23/4-9/5
36	Tijftjaf	12-2-2023	A'dam-Oost	ZH	1960-2022	63	4-3	19/2-17/3
37	Fitis	18-3-2023	Diemerpark	FvG	1956-2022	67	26-3	18/3-3/4
38	Grauwe Vliegenvanger	6-5-2023	De Hoge Dijk	SH, LJ	1958-2022	64	3-5	23/4-13/5
39	Bonte Vliegenvanger	10-4-2023	A'dam-Oost	GM	1960-2022	61	25-4	16/4-4/5
40	Wielewaal	21-5-2023	Zonneweide A'damse Bos	WvdS	1955-2022	66	10-5	1/5-19/5
		21-5-2023	Gaasperpark	AS				

Gebruikte afkortingen

AB	Alwin Borhem	Fve	Frank Verkaik	PH	Peter Huigen
AJ	Auke Jansen	FvG	Frank van Groen	PR	Pim Rijk
AS	Adrie Streefland	GM	Gijs Mulder	PT	Paul Tak
CF	Cornelis Fokker	GvdV	Gijs van der Voet	PvdL	Pieter van der Linden
CW	Cor Wies	GvD	Guus van Duin	RvD	Ricardo van Dijk
EdB	Ellen de Bruin	HJK	Harm Jan Kiewit	SH	Sander Hietkamp
EH	Ewout Huibers	JV	Jeroen Versteeg	SN	Stijn Nollen
EV	Els Velzing	KD	Katrien Depuydt	TN	Tello Neckheim
FK	Frenk Koelmans	LJ	Lodewijk IJlst	TvZ	Tim van Zwieten
FS	Fred Scholte	MF	Michel Floris	WvdS	Wim van der Schot
FV	Frank Visbeen	MR	Milan Robert	ZH	Zainal Haberham